

Sveriges officiella
statistik

Forskning och utveckling i mikroföretag

Mikroföretagen i det svenska FoU-systemet

Forskning och utveckling i mikroföretag – Mikroföretagen i det svenska FoU-systemet

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Ekonomisk statistik och analys
701 89
010 479 40 00

Förfrågningar:

Elin Stendahl
+46 10 479 40 85
fou-statistik@scb.se

Özlem Tepe
+46 10 479 41 52
fou-statistik@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.

Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:

Källa: SCB, Forskning och utveckling i mikroföretag – Mikroföretagen i det svenska FoU-systemet

ISSN: 0000-0000 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2025-UFFTBR2503_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Inledning

Företag med färre än 10 anställda, så kallade mikroföretag, utgör en stor majoritet av samtliga företag i Sverige. Under 2023 fanns drygt 1 miljon mikroföretag i Sverige och utgjorde därmed 97 procent av hela näringslivet. Samtidigt stod mikroföretagen för 15 procent av näringslivets totala nettoomsättning samt 18 procent av det totala antalet anställda vid svenska företag under 2023. Mönstret är liknande även när man tittar på den FoU som bedrivs i Sverige. Verksamheten är i mycket stor utsträckning koncentrerad till ett mindre antal stora bolag medan mikroföretagen endast stod för omkring 2 procent av FoU-utgifterna under 2023.

Denna rapport avser beskriva den FoU-verksamhet som mikroföretagen bedriver samt den roll dessa företag fyller i det svenska FoU-systemet. Statistiken ger en bild av mikroföretagen som fristående aktörer som säljer specialiserad forskning som en tjänst till varuproducerande företag och industri eller som dotterbolag till utländska aktörer som väljer att förlägga sin forskningsverksamhet i Sverige. Snabb sysselsättningstillväxt inom gruppen indikerar även att FoU kan leda till nya idéer och innovationer som skapar möjligheter för företagen att växa.

Enligt EU-lagstiftning definieras mikroföretag som företag med färre än 10 anställda och en årsomsättning (det belopp som tas under en viss period) eller balansomsättning (en deklaration över ett företags tillgångar och skulder) som understiger två miljoner euro.

I denna rapport används en annan definition av begreppet mikroföretag. Här avser begreppet gruppen företag som har mellan 1–9 anställda. Övriga företag delas in i tre olika storleksklasser: små företag (10–49 anställda), medelstora företag (50–249 anställda) och stora företag (250 eller fler anställda).

Uppgifterna baseras i första hand på den senaste omgången av undersökningen Forskning och utveckling i Sverige där mikroföretag med 1–9 anställda har inkluderats. Företag utan anställda ingår alltså inte i rapporten. För att identifiera mikroföretag som sannolikt bedriver FoU har uppgifter om FoU-skatteavdraget från arbetsgivardeklarationer använts samt uppgifter om forskningsfinansiering från statliga myndigheter. Endast företag som identifierats som sannolika FoU-företag i någon av dessa källor inkluderades i FoU-undersökningen för referensår 2023.

Rapporten bygger också på uppgifter ur SCB:s företagsregister. För att jämföra FoU-företag med det övriga näringslivet över tid har FoU-skatteavdraget använts som indikator för FoU-verksamhet. Uppgifter om avdraget finns månatligen från 2019 och framåt vilket gör det möjligt att för varje år 2019–2023 dela upp det totala näringslivet i två grupper: företag som gjort FoU-skatteavdraget under minst en månad respektive företag som inte gjort något FoU-skatteavdrag. Eftersom enkätundersökningen Forskning och utveckling i Sverige använder fler källor för att identifiera sannolika FoU-företag samt ber företagen uppges om de bedrivit FoU skiljer sig antalet FoU-företag för 2023 mellan undersökningen och registeranalysen. Metoderna kan dock komplettera varandra för att ge en bredare bild av FoU-företagens roll i det svenska näringslivet.

Egen FoU

FoU-verksamhet som utförts i Sverige av organisationens egen personal eller av konsulter i FoU-projekt som letts av organisationen och där organisationens personal arbetat tillsammans med konsulterna. Till egen FoU räknas även FoU som gjorts på beställning av andra.

Utlagd FoU

FoU-verksamhet som organisationen gett andra i uppdrag att utföra samt understöd för FoU som organisationen lämnat till andra, till exempel bidrag till universitet och högskolor.

FoU-personal avser här den anställda personalen, intern personal. Externt anlitad arbetskraft ingår inte i denna rapport.

Helårspersoner är ett mått på personalens arbetsinsats och motsvarar det arbete en heltidsarbetande person utför under ett helt år. En person som arbetar heltid och lägger hälften av sin arbetstid på FoU-verksamhet motsvarar därmed 0,5 helårspersoner i FoU. En person kan aldrig utgöra mer än en heltidsekvivalent.

Mikroföretagen stod för 2 procent av näringslivets FoU-utgifter 2023

Under 2023 bedrev mikroföretagen egen FoU för 3,4 miljarder i Sverige. Totalt arbetade 3 480 personer i mikroföretagens FoU-verksamhet och deras arbetsinsats motsvarade drygt 2 880 helårspersoner. Detta motsvarar 2 procent av näringslivets totala FoU-utgifter och knappt 4 procent av FoU-personalen mätt i helårspersoner. Samtidigt utgjorde mikroföretagen 39 procent av antalet företag som bedrev FoU under 2023. Stora företag, med minst 250 anställda, utgjorde endast 15 procent av FoU-företagen men stod för 83 procent av FoU-utgifterna och 75 procent av FoU-personalen. Detta visar tydligt att majoriteten av den FoU-verksamhet som bedrivs i näringslivet är koncentrerad till stora företag.

Tabell 1. Stora företag stod för majoriteten av företagssektorns FoU.

Antal företag med egen FoU-verksamhet, utgifter för egen FoU samt FoU-personal efter storleksklass, 2023. Miljoner kronor respektive helårspersoner.

Storleksklass	2023		
	Antal företag med FoU-verksamhet	FoU-utgifter, mnkr	FoU-personal, helårspersoner
1–9 anställda	1 139	3 388	2 881
10–49 anställda	912	9 835	6 545
50–249 anställda	541	16 415	10 979
250 eller fler anställda	329	139 871	60 854
Totalt	2 921	169 509	81 259

Jämfört med 2013, som är det senaste referensåret för vilket det finns uppgifter om mikroföretagens FoU-verksamhet, har mikroföretagens utgifter för egen FoU minskat med drygt 1 miljard eller 23 procent i fasta priser. När det kommer till FoU-personalen skattades denna till 6 900 helårspersoner 2013, vilket alltså innebär en minskning med drygt 4 000 helårspersoner. Det finns dock anledning att vidta försiktighet i jämförelsen mellan uppgifterna för 2013 och 2023. Undersökningen som genomfördes avseende 2013 var en urvalsundersökning där de inkomna svaren viktades upp för att skatta den totala populationen. Under 2023 genomfördes istället en totalundersökning där samtliga sannolika FoU-utförare undersöktes. Uppgifterna för 2013 innehåller därmed en urvalsosäkerhet vilket inte förekommer för 2023.

Av mikroföretagens totala FoU-utgifter utgjordes 1,8 miljarder av ersättning till anställda, vilket innebär personalkostnader på drygt 600 000 kronor per heltidsekvivalent. Detta var en fördubbling jämfört med 2013 då de genomsnittliga personalkostnaderna i mikroföretagen uppskattades till drygt 300 000 kronor per heltidsekvivalent. Detta är en indikation på att personalresurserna kan vara överskattade för 2013 då genomsnittliga personalkostnader för 2023 är mer i nivå med gruppen små företag än vad som var fallet 2013.

Kvinnliga forskare i mikroföretag jobbar mindre med FoU än sina manliga kollegor

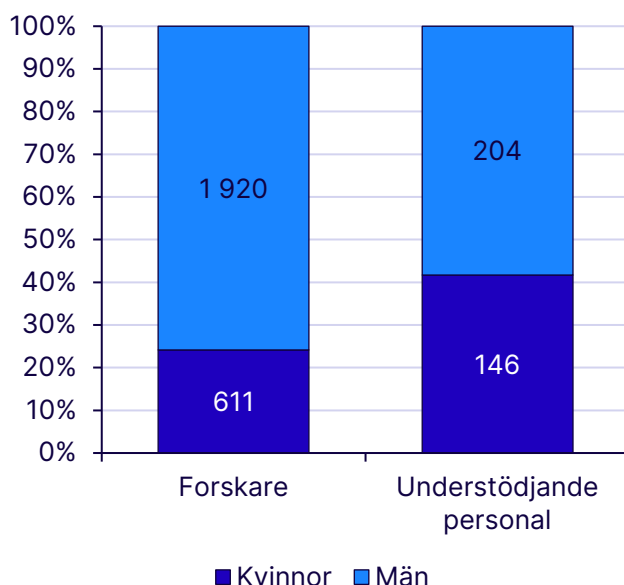
Personalens **FoU-intensitet** är ett mått på hur stor del av sin arbetstid en person lägger på FoU. Måttet beräknas genom att dividera antalet helårspersoner i FoU-verksamheten med det totala antalet personer som arbetat med FoU.

Av mikroföretagens totala FoU-personal, 2 881 helårspersoner under 2023, stod kvinnor för 757 helårspersoner eller 26 procent. Andelen kvinnor var därmed något lägre i mikroföretagen än i företag med minst 10 anställda där kvinnor stod för 28 procent av FoU-personalen mätt i helårspersoner. Kvinnor i mikroföretag hade också en lägre FoU-intensitet än män. I genomsnitt utförde kvinnor FoU motsvarande 0,80 helårspersoner per person under 2023, jämfört med 0,84 helårspersoner per person bland män. I företag med minst 10 anställda var män och kvinnor lika FoU-intensiva, med 0,92 helårspersoner per person.

Den lägre FoU-intensiteten bland kvinnor i mikroföretag berodde delvis på att kvinnor i större utsträckning än män arbetade med understöd till forskning. I den understödjande personalen stod kvinnor för 42 procent under 2023, jämfört med 24 procent bland forskare. Den understödjande personalen avser dels teknisk personal som ger stöd till forskningen som kräver teknisk kompetens, dels administrativ personal som exempelvis bidrar med stöd kring ekonomiska eller juridiska frågor. Denna grupp tenderar att, i större utsträckning än forskare, dela sin arbetstid mellan att ge stöd till forskningsverksamhet och att stödja annan verksamhet inom företaget, något som framgår av den lägre FoU-intensiteten inom denna grupp. I den understödjande personalen var FoU-intensiteten i genomsnitt 0,74 helårspersoner per person. Det fanns ingen tydlig skillnad mellan män och kvinnor.

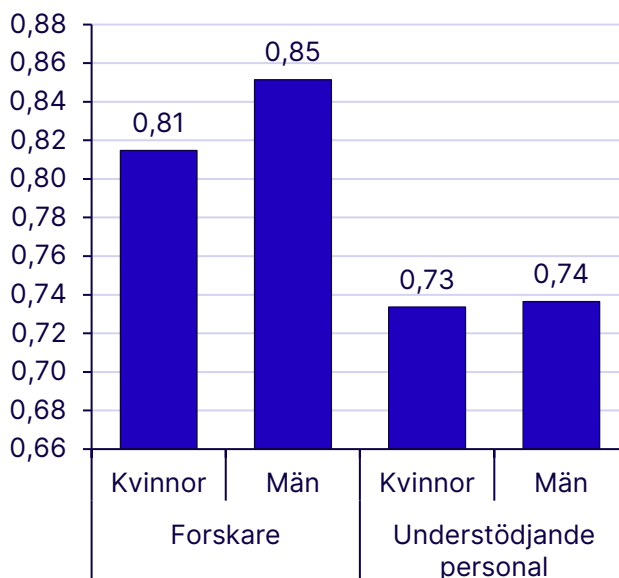
Figur 1. Större andel kvinnor i den understödjande personalen än bland forskare.

FoU-personal efter yrke och kön i företag med 1–9 anställda, 2023. Helårspersoner.

Figur 2. Forskare mer FoU-intensiva än den understödjande personalen.

Personalens FoU-intensitet efter yrke och kön i företag med 1–9 anställda, 2023. Genomsnittligt antal helårspersoner i FoU per person.

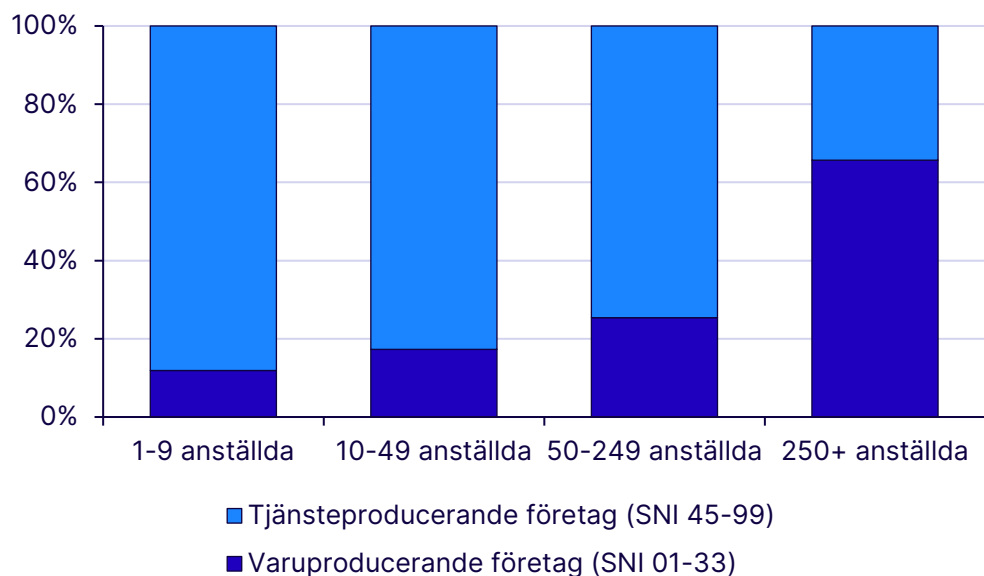

Att en större andel kvinnor än män tillhör den understödjande personalen är dock inte hela förklaringen till den lägre FoU-intensitetens bland kvinnor. Det var även fallet att kvinnor som arbetade som forskare spenderade en något mindre del av sin arbetstid på FoU än sina manliga kollegor. Under 2023 uppvisade kvinnor i gruppen forskare en FoU-intensitet på 0,81 helårspersoner per person. Motsvarande siffra för män var 0,85 helårspersoner per person.

Tjänsteproducerande mikroföretag bedriver FoU riktad mot industrin

Det var tjänsteproducerande företag (SNI 45–99) som stod för majoriteten av mikroföretagens FoU-utgifter under 2023, med knappt 3 miljarder kronor. Varuproducerande företag (SNI 01–33) stod för resterande 403 miljoner kronor. Mönstret såg liknande ut även för små och medelstora företag, även om de varuproducerande företagens andel av FoU-utgifterna ökade successivt med storleksklass. Bland stora företag var det istället de varuproducerande företagen som stod för majoriteten av FoU-utgifterna, med 66 procent.

Figur 3. Varuproducerande företags andel av FoU-utgifter ökar med storleksklass.
Utgifter för egen FoU efter sektor och storleksklass, 2023. Procent.

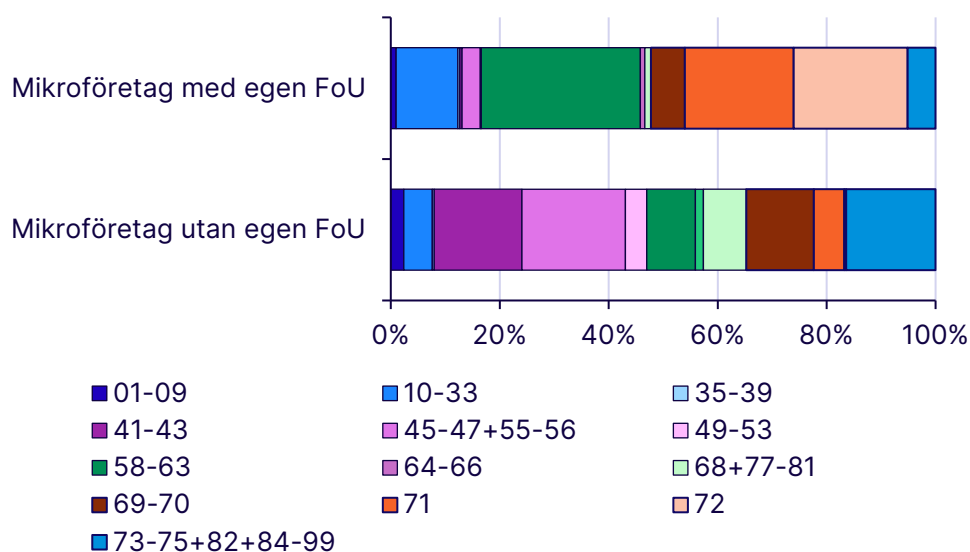

Bland mikroföretag i tjänstebranscherna stod forsknings- och utvecklingsinstitutioner (SNI 72) för den största delen av FoU-utgifterna följda av informations- och kommunikationsföretag (SNI 58-63) och arkitektkontor, tekniska konsultbyråer och teknisk provning och analys (SNI 71). Tillsammans stod dessa branschgrupper för 76 procent av mikroföretagens totala FoU-utgifter. Dessa branschgrupper är även störst till antalet företag bland FoU-företagen vilket bidrar till att branschstrukturen bland mikroföretag med egen

FoU särskiljer sig från den övriga mikroföretagspopulationen som inte bedriver FoU.

Mikroföretag med egen FoU-verksamhet under 2023 var i mycket större utsträckning än övriga mikroföretag aktiva inom branscherna informations- och kommunikationsföretag (SNI 58-63), arkitektkontor, tekniska konsultbyråer och teknisk provning och analys (SNI 71) samt forsknings- och utvecklingsinstitutioner (SNI 72). Av alla mikroföretag med egen FoU tillhörde 70 procent dessa tre branschgrupper. Motsvarande siffra för mikroföretag som inte bedrev FoU var 15 procent. Istället fanns majoriteten av de mikroföretag som inte hade någon FoU-verksamhet 2023 i branschgrupperna handel, serviceverkstäder samt hotell och restaurang (SNI 45-47, 55-56), byggindustrin (SNI 41-43) samt reklam och marknadsföring; veterinärkliniker; andra företagstjänster; civila myndigheter och försvaret samt internationella organisationer, utländska ambassader o.d. (SNI 73-75, 82, 84-99).

Figur 4. Mikroföretag med FoU-verksamhet är koncentrerade till ett fåtal tjänstebranscher.
Branschfördelning bland företag med 1-9 anställda som bedrev och/eller finansierade FoU respektive företag utan FoU-verksamhet under 2023. Procent.

Standard för svensk produktindelning efter näringsgren (SPIN) är en statistisk standard för klassificering av produkter, både varor och tjänster, efter ursprung i produktionen. Företagen får i undersökningen Forskning och utveckling i företagssektorn svara på en fråga över vilka produktgrupper deras FoU-utgifter kan hänföras till enligt klassificeringen.

Att de mikroföretag som bedriver FoU främst tillhör tjänstesektorn betyder inte nödvändigtvis att den forskning de utför riktar sig till samma branscher. Både bland varuproducerande och tjänsteproducerande företag var majoriteten av FoU-utgifterna riktade till varuprodukter (SPIN 01-43), 82 procent av utgifterna för varuproducerande företag och 52 procent för tjänsteproducerande företag.

Sett till de produktgrupper mikroföretagen riktar sin forskning mot gick störst andel till FoU inom farmaceutiska basprodukter och läkemedel (SPIN 21) under 2023. Framförallt var det forsknings- och utvecklingsinstitutioner (SNI 72) som bedrev forskning inom denna produktgrupp. Branschen består till stor del av biotech-företag och andra företag som är verksamma inom exempelvis

medicinteknik, klinisk utveckling och kliniska studier som i huvudsak betjänar läkemedelsindustrin. Arkitektkontor, tekniska konsultbyråer och företag inom teknisk provning och analys (SNI 71) riktar också en stor del av sina FoU-utgifter mot tillverkningsindustrin, närmare bestämt mot transportmedels- och maskinindustrin (SNI 29–30 respektive SNI 28).

Tabell 2. Mikroföretagens forskning var främst inriktad mot farmaceutiska basprodukter och läkemedel.

Utgifter för egen FoU i de fem största branschgrupperna fördelade efter produktgrupp i företag med 1–9 anställda, 2023. Miljoner kronor.

Näringsgren	Produktgrupp								
	21	26	28	29–30	31–32	58–63	73–75 + 82 + 84–99	Övriga produkt- grupper	Totalt
45–47+55–56 handel samt hotell och restaurang	2	10	18	0	36	4	10	32	113
58–63 informations- och kommunikationsföretag	4	67	7	11	0	444	46	120	699
71 arkitektkontor, tekniska konsultbyråer, teknisk provning och analys	4	35	53	64	19	43	41	177	437
72 forsknings- och utvecklingsinstitutioner	530	116	30	9	31	74	129	517	1 436
73–75+82+84–99 reklam och marknadsföring, andra företagstjänster samt civila myndigheter och försvar	19	8	1	1	10	19	28	36	122
Övriga branscher	76	56	39	18	41	42	36	273	581
Totalt	635	292	148	102	137	626	290	1 156	3 388

Anmärkning: Produktgrupperna avser: 21 farmaceutiska basprodukter och läkemedel; 26 datorer, elektronikvaror och optik; 28 övrig maskinindustri; 29–30 transportmedelsindustri; 58–63 informations- och kommunikationstjänster; och 73–75+82+84–99 reklam och marknadsundersökningstjänster; tjänster från annan verksamhet som utb., vård, kultur, nöje och fritid, kontorstjänster; andra företagstjänster.

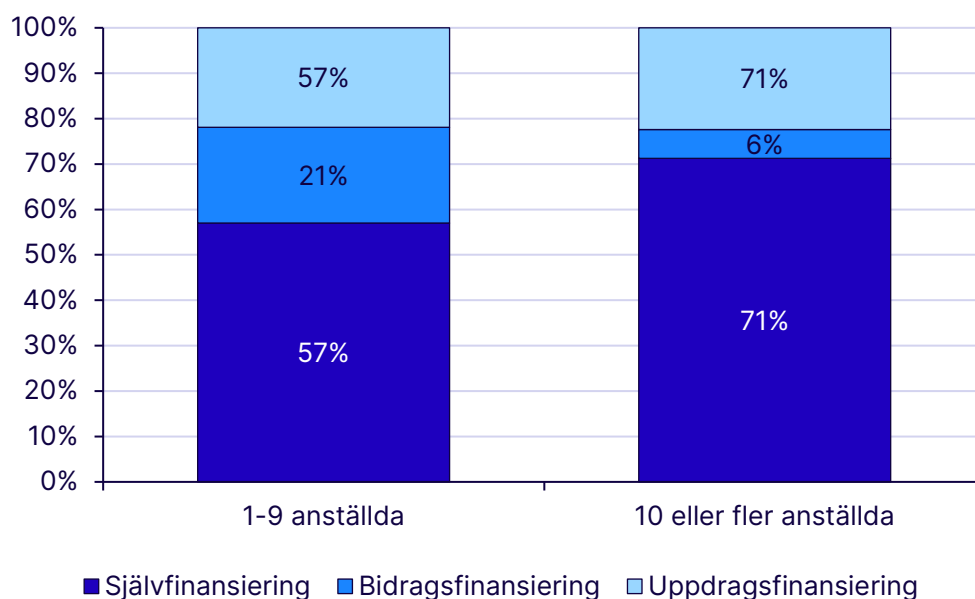
Efter farmaceutiska basprodukter och läkemedel var den största produktgruppen informations- och kommunikationstjänster. Till skillnad från läkemedelsforskningen där majoriteten av utgifterna kom från forsknings- och utvecklingsinstitutioner stod istället den egna branschen, informations- och kommunikationsföretag (SNI 58–63) för den största delen, 71 procent, av FoU-utgifterna. En delförklaring till att forskning inom informations- och kommunikationstjänster till större del än den farmaceutiska forskningen bedrivs inom den egna branschen kan ligga i den typ av FoU som branscherna utför. Läkemedelsföretagen (SNI 21) bedriver grundforskning och tillämpad forskning i större utsträckning än informations- och kommunikationsföretagen (SNI 58–63) där istället utvecklingsverksamhet är vanligare. Det är väntat att den mer produktionsnära utvecklingsverksamheten främst utförs av företag inom branschen medan grundforskning i större utsträckning utförs av specialiserade forskningsinstitutioner.

Mer forskningsbidrag bland mikroföretag och mindre finansiering av utlagd FoU

Mikroföretagen finansierade i första hand sin FoU-verksamhet genom interna medel (självfinansiering) under 2023. Drygt 57 procent av mikroföretagens utgifter för egen FoU var självfinansierade, vilket var en lägre andel än bland företag med minst 10 anställda där självfinansieringen uppgick till 71 procent. Mikroföretag fick istället en större del av sin finansiering i form av bidrag och uppdrag. Framförallt var det bidragsfinansieringen som utgjorde en mer betydande del bland mikroföretagen. Omkring 21 procent av mikroföretagens FoU-utgifter finansierades med bidragsmedel jämfört med 6 procent bland företag med minst 10 anställda. Andelen uppdragsmedel var densamma bland mikroföretagen som bland företag med minst 10 anställda. Skillnaden i andelen bidragsfinansiering mellan grupperna kan bero på att mikroföretag kan söka den typ av bidrag som riktar sig specifikt till startups.

Figur 5. Mikroföretagen bedriver mer forskning på uppdrag.

Utgifter för egen FoU efter typ av finansiering i företag med 1–9 anställda respektive företag med 10 eller fler anställda, 2023. Procent.

Mikroföretagens externa finansiering kom främst från företag utanför koncernen både i Sverige och i utlandet. Totalt 44 procent av mikroföretagens externa finansiering kom från andra företag som inte tillhörde samma koncern. Motsvarande siffra för företag med minst 10 anställda var 15 procent. Omvänt fick företag med minst 10 anställda en majoritet, 63 procent, av sin externa finansiering från andra företag inom samma koncern, jämfört med 22 procent bland mikroföretag. Att företag med minst 10 anställda till större del finansierar sin FoU-verksamhet med koncerninterna medel beror, åtminstone delvis, på att dessa företag i större utsträckning tillhör en koncern. Under 2023 tillhörde 63

procent av företagen med minst 10 anställda en koncern, medan endast 21 procent av mikroföretagen tillhörde en koncern.

Även om företag utanför den egna koncernen utgjorde den främsta källan till extern finansiering för mikroföretagen under 2023 kom en betydande del av finansieringen också från företag inom den egna koncernen i utlandet. Mikroföretagen mottog mer än dubbelt så mycket koncerninterna medel från utlandet som från företag i Sverige, 223 miljoner jämfört med 96 miljoner. Detta indikerar att det kan finnas incitament för utländska koncerner att förlägga sin specialiserade forskningsverksamhet i Sverige. För företag med minst 10 anställda kom istället majoriteten av den koncerninterna finansieringen från företag i Sverige vilket kan indikera att detta i större utsträckning rör sig om forskningsverksamhet som är belägen i nära anslutning till andra delar av företagets verksamhet såsom tillverkning.

Tabell 3. Finansieringsflöden visar på skillnader i koncernrelationer mellan mikroföretag och resten av FoU-företagspopulationen.

Utgifter för egen FoU efter finansieringskälla respektive utgifter för utlagd FoU efter mottagare i företag med 1–9 anställda respektive företag med 10 eller fler anställda, 2023. Miljoner kronor.

Finansieringskälla/mottagare	Utgifter för egen FoU		Utgifter för utlagd FoU	
	1–9 anställda	10+ anställda	1–9 anställda	10+ anställda
Självfinansiering	1 931	118 409	-	-
Företag inom egen koncern	96	17 305	81	20 260
Företag utom egen koncern, inkl. branschorganisationer	498	4 304	229	4 267
Forskningsinstitut	-	-	31	404
Offentlig sektor	171	7 693	8	105
Universitet och högskolor	13	122	24	796
Privata icke-vinstdrivande organisationer	28	95	18	115
Företag inom koncernen i utlandet	223	12 648	139	38 420
Företag utom koncernen i utlandet	142	2 665	419	8 740
EU:s ramprogram för FoU	123	770	-	-
EU-medel exkl. ramprogram för FoU	28	49	-	-
Övriga enheter i utlandet	30	2 061	134	1 239
Totalt	3 388	166 121	1 084	74 346

Anmärkning: Celler markerade med streck "-" är aktörer som antingen endast finansierar företagens egen FoU eller endast mottar medel för utlagd FoU från företagen.

Det är också tydligt att mikroföretag i första hand är utförare av FoU och endast i begränsad omfattning finansierar FoU som utförs av andra. Under 2023 uppgick mikroföretagens utgifter för utlagd FoU till knappt 1,1 miljarder, vilket motsvarar ungefär en tredjedel av utgifterna för egen FoU. Bland företag med minst 10 anställda uppgick utgifterna för utlagd FoU till nästan 45 procent av utgifterna för

egen FoU vilket visar på att denna grupp har mer av en finansierande roll, även om dessa företag också främst är producenter av FoU.

Liksom att mikroföretagen mottog mest medel från företag utanför koncernen var det även främst denna grupp som fick medel från mikroföretagen under 2023. Totalt betalade mikroföretagen 648 miljoner för FoU som utfördes av företag utanför koncernen, främst i utlandet men även i Sverige. Cirka tre fjärdedelar av utgifterna för utlagd FoU som mottogs av utländska företag utanför koncernen kom från forsknings- och utvecklingsinstitutioner (SNI 72). I många fall rör det sig troligt om samarbeten inom klinisk och farmaceutisk forskning med forskningsinstitutioner i utlandet. Bland företag med minst 10 anställda utgjorde istället koncernintern finansiering den största delen av utgifterna för utlagd FoU. Knappt 80 procent av utgifterna för utlagd FoU stannade inom koncernen. Både för mikroföretagen och för företag med minst 10 anställda var det företag i utlandet som mottog mest finansiering.

Mikroföretag med FoU-verksamhet visar upp snabbare sysselsättningstillväxt

Statistiken indikerar att mikroföretag fyller en roll i det svenska FoU-systemet som fristående aktörer vilka utför FoU-tjänster antingen för egen räkning eller på uppdrag av andra företag, främst riktat mot varuproduktion och tillverkningsindustri. Det är också tydligt att detta är en föränderlig grupp med stort in- och utflöde även om antalet mikroföretag som gör FoU-avdraget varit relativt stabilt på mellan 1 400 och 1 600 företag sedan 2019.

FoU-skatteavdraget innebär att företag kan göra avdrag från arbetsgivaravgifterna för anställda som arbetar med forskning och utveckling. Takbeloppet för avdraget har höjts vid flera tillfällen. Sedan 1 januari 2024 kan ett företag göra avdrag om som mest 3 miljoner per kalendermånad.

För att följa FoU-populationen över tid och jämföra FoU-företag med det övriga näringslivet används FoU-avdraget som indikator för förekomst av FoU-verksamhet. Det totala näringslivet kan därmed delas upp i två grupper: företag som gjort avdraget minst en månad under respektive år respektive företag som inte gjort avdraget under någon månad. Att siffrorna skiljer sig från undersökningen Forskning och utveckling i Sverige beror alltså på att detta endast baseras på skatteavdraget och inte tar hänsyn till om företaget uppgett i enkätundersökningen att det bedriver eller finansierar FoU.

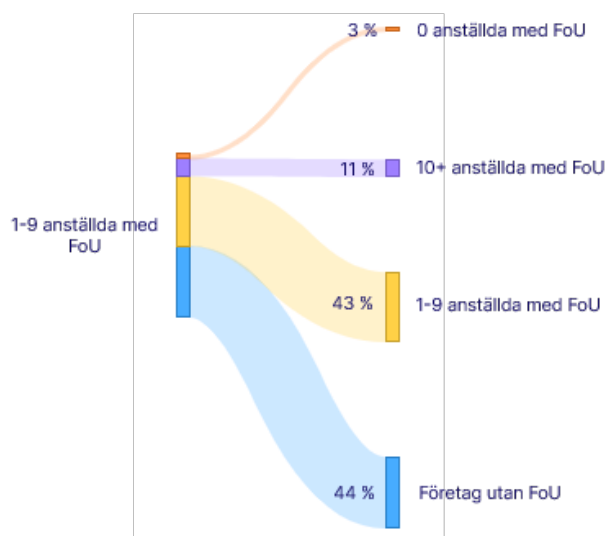
Av de 1 439 mikroföretag som gjorde FoU-avdraget 2019 var det bara 43 procent som fortfarande tillhörde gruppen under 2023. Av resterande hade 44 procent slutat göra FoU-avdraget, 11 procent växt till små, medelstora eller stora företag och 3 procent hade inte längre några anställda i företaget. Hälften av de företag som slutat göra FoU-avdraget 2023 hade inte heller några anställda, vilket skulle kunna indikera att det rör sig om företag som köpts upp och där verksamheten rent organisatoriskt flyttat till ett annat bolag.

Liksom att utflödet från gruppen främst utgjordes av företag som slutat göra FoU-avdraget kom också inflödet främst från företag som inte tidigare gjort FoU-avdraget. Av de 1 542 mikroföretag som gjorde FoU-avdraget 2023 var det 15

procent som inte gjorde avdraget året innan. Inflowe förekommer även i form av nyetablerade företag. Totalt 23 procent av mikroföretagen som gjorde FoU-avdrag 2023 fanns inte fyra år tidigare. Mindre delar av inflödet utgjordes också av företag som tidigare saknat anställda samt företag som minskat i antal anställda och därmed blivit mikroföretag.

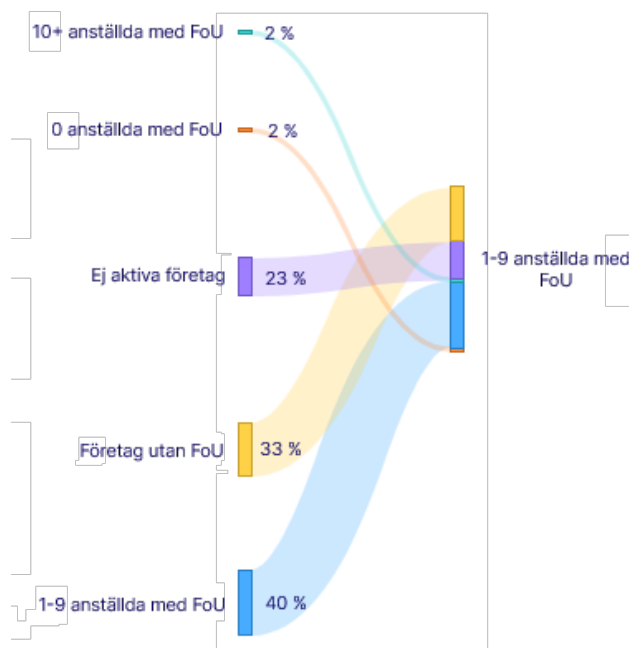
Figur 6. Många mikroföretag växer ur populationen eller slutar göra FoU-avdrag

Företag som 2019 gjorde FoU-avdrag och hade 1–9 anställda efter populationstillhörighet 2023. Procent.

Figur 7. Både nyetablerade företag och nya FoU-företag bidrar till inflöde i mikroföretagspopulationen

Företag som 2023 gjorde FoU-avdrag och hade 1–9 anställda efter populationstillhörighet 2019. Procent.

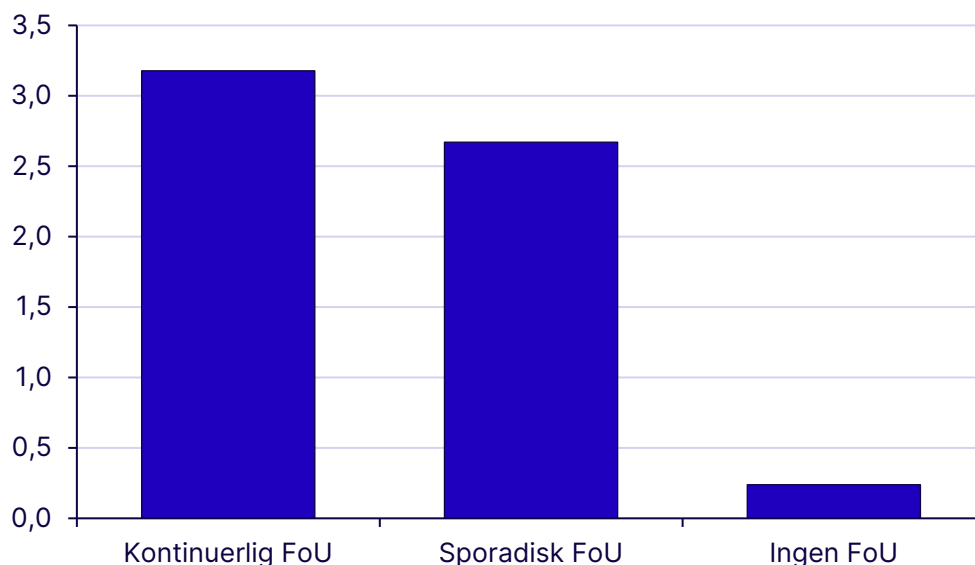

Som nämnt är det relativt vanligt att mikroföretag växer och därmed lämnar mikroföretagspopulationen. Av mikroföretagen som gjorde FoU-skatteavdraget 2019 hade 7 procent vuxit till att ha minst 10 anställda året efter och andelen ökade sedan successivt fram till 2023 då 11 procent blivit större företag. Bland de mikroföretag som hade en positiv sysselsättningsutveckling mellan 2019–2020 var den genomsnittliga ökningen 3,5 anställda. Ytterligare tre år senare hade samma grupp haft en genomsnittlig sysselsättningsutveckling på 6,8 anställda vilket alltså förklarar att många växer ur mikroföretagspopulationen.

För att titta på sysselsättningsutvecklingen över tid i relation till mikroföretagens FoU-verksamhet kan företagen delas in i tre olika grupper: kontinuerlig FoU, sporadisk FoU respektive ingen FoU. Företag med kontinuerlig FoU är företag som gjort FoU-avdrag samtliga år under perioden 2019–2023 medan sporadisk FoU innebär att företaget gjort FoU-avdrag minst ett år men inte under samtliga år. Mikroföretag som gjort FoU-avdrag kontinuerligt var den grupp som uppvisade starkast sysselsättningsutveckling i genomsnitt mellan 2019–2023 med en ökning på 3,2 anställda under perioden. Mikroföretag med sporadisk

FoU-verksamhet visade upp en genomsnittlig utveckling på 2,7 anställda medan de som inte gjort FoU-avdrag vid något tillfälle endast ökade med 0,2 anställda i genomsnitt. Det indikerar att mikroföretag som bedriver FoU växer snabbare än andra mikroföretag.

Figur 8. Högre genomsnittlig sysselsättningsutveckling i företag som gör FoU-avdrag
Genomsnittlig ökning i antal anställda i företag med 1–9 anställda 2019 efter typ av FoU-verksamhet, 2019–2023.

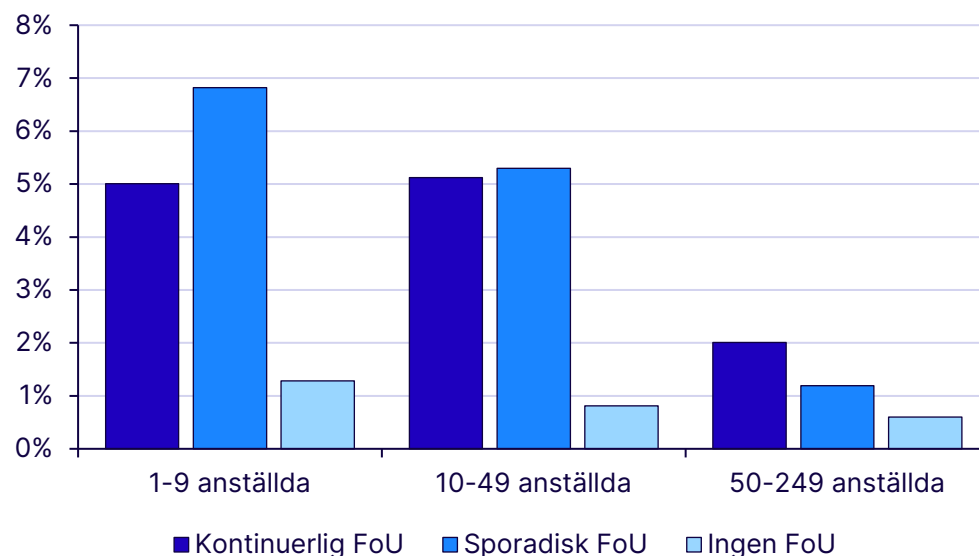

Av de företag som hade 1–9 anställda 2020 kunde 1,3 procent klassificeras som snabbväxande vid år 2023. Till snabbväxande företag räknas de som haft en positiv sysselsättningsutveckling på minst 20 procent per år under 2020–2023. Bland företag med minst 10 anställda var motsvarande siffra 0,9 procent. Att andelen snabbväxande företag är högre i företag med få anställda är väntat eftersom en relativt liten utveckling i absoluta tal för ett företag med få anställda ändå kan motsvara en stor relativ ökning.

Det finns dock skillnader även inom storleksklasserna. Statistiken indikerar att det kan finnas samband mellan FoU-verksamhet och en positiv sysselsättningsutveckling. Bland företag med 1–9 anställda under 2020 som gjort FoU-avdraget kontinuerligt under perioden 2020–2023 var 5 procent snabbväxande och bland de som gjort FoU-avdraget sporadiskt var motsvarande andel 6,8 procent. Mönstret gäller inte bara mikroföretagen. Även bland företag med 10–49 anställda respektive 50–249 anställda 2020 var andelen företag som kunde klassificeras som snabbväxande 2023 högre bland företag som gjort FoU-avdraget, antingen kontinuerligt eller sporadiskt, än bland företag som aldrig gjort FoU-avdrag.

Figur 9. Större andel snabbväxande företag bland de som gör FoU-avdrag.

Snabbväxande företag efter storleksklass 2020 och typ av FoU-aktivitet, 2023. Procent.

Det kan finnas flera anledningar till att företag som gör FoU-avdraget är snabbväxande till större andel än andra företag. För att tydligare utreda hur FoU-verksamhet påverkar sannolikheten att ett företag var snabbväxande mellan 2020–2023 har en logistisk regressionsanalys som tar hänsyn till FoU-verksamhet, storleksklass vid periodens början, koncerntillhörighet samt omsättningsutveckling över perioden som förklarande faktorer genomförts. För att ta hänsyn till koncerntillhörighet under perioden har tre kategorier skapats där stadigvarande i koncern är företag som tillhört en koncern under hela perioden 2020–2023, varierande i koncern är företag som tillhört en koncern under minst 1 år medan ej i koncern är de företag som inte vid någon tidpunkt tillhört en koncern. Omsättningsutveckling inkluderas i analysen som en binärvariabel som anger om företaget haft en positiv omsättningsutveckling mellan 2020–2023 eller inte.

Den logistiska regressionsanalysen har genomförts i två steg. Till att börja med har bivariata modeller där endast en förklarande faktor i taget använts. Resultaten från dessa presenteras i kolumnen Bivariata modeller i tabell 4. De bivariata modellerna kan skrivas enligt nedan där X avser en förklarande variabel.

$$\log \left(\frac{p_{\text{snabbväxande}}}{1 - p_{\text{snabbväxande}}} \right) = \alpha + \beta_1 \times X$$

I ett andra steg har en multivariat modell som inkluderar samtliga förklarande variabler använts. Denna modell kan skrivas som:

$$\log\left(\frac{p_{snabbväxande}}{1 - p_{snabbväxande}}\right) = \alpha + \beta_1 \times FoUskatteavdrag + \beta_2 \times koncernstillhörighet + \beta_3 \times storleksklass 2020 + \beta_4 \times omsättningsutveckling$$

Resultaten indikerar att det finns ett positivt samband mellan FoU-verksamhet och sannolikheten att ett företag är snabbväxande. Sambandet kvarstår även när man kontrollerar för koncernstillhörighet, storleksklass och omsättningsutveckling. Det finns inte någon signifikant skillnad mellan företag som gjorde avdraget sporadiskt och företag som gjorde avdrag under hela perioden vilket framgår av att konfidensintervallen för de associerade oddskvoterna överlappar varandra. Detta indikerar att FoU-verksamhet kan ha en positiv inverkan på företagets tillväxt även om det inte är möjligt inom ramen för den här rapporten att närmare utreda vilka mekanismerna är som leder till detta.

Även övriga variabler i modellen uppvisar signifikanta samband med sannolikheten att ett företag är snabbväxande. Resultaten indikerar att mindre företag mer sannolikt är snabbväxande, vilket även figur 9 visade på. Liksom för FoU är dock inte skillnaden i oddskvoter för de olika storleksklasserna statistiskt signifikanta då konfidensintervallen överlappar varandra. Att sambandet mellan storleksklass och sannolikheten att ett företag är snabbväxande är starkare i den multivariata modellen jämfört med den bivariata modellen med storleksklass som oberoende variabel beror, åtminstone delvis, på det samband som tidigare diskuterats mellan företagets storlek och förekomsten av FoU-verksamhet. När modellen kontrollerar för förekomsten av FoU som är mer vanligt i större företag och som är positivt korrelerat med sannolikheten att vara snabbväxande blir också förhållandet mellan storleksklass och sannolikheten att vara snabbväxande tydligare.

Analysen visar också på ett starkt samband mellan omsättningsutveckling och sannolikheten att ett företag är snabbväxande. Resultaten säger dock inte något om sambandets riktning. Det är tänkbart att det finns viss växelverkan där ökad omsättning kan leda till nyanställningar och positiv sysselsättningstillväxt. Det är dock även möjligt att nyanställningar föregår och bidrar till en positiv omsättningsutveckling. Det går inte heller att utesluta att det kan finnas någon typ av växelverkan mellan sysselsättningstillväxt och FoU-verksamhet. Det är exempelvis tänkbart att ett företag behöver göra nyanställningar för att rekrytera den kompetens som krävs för att bedriva FoU vilket skulle innebära att sysselsättningstillväxten föregår själva FoU-verksamheten.

Tabell 4. Företag som gjort FoU-avdrag är mer sannolikt snabbväxande än företag som aldrig gjort FoU-avdrag.

Oddsquoter med konfidensintervall från logistisk regressionsanalys över sannolikheten att ett företag var snabbväxande under 2020–2023 med FoU-avdrag, koncerntillhörighet och storleksklass 2020 samt omsättningsutveckling mellan 2020–2023 som oberoende variabler.

Variabel	Bivariata modeller			Multivariat modell		
		Konfidensintervall, 95%			Konfidensintervall, 95%	
		Min	Max		Min	Max
FoU-skatteavdrag						
Inget FoU-skatteavdrag	1			1		
Sporadiskt FoU-skatteavdrag	4,98*	4,04	6,13	4,83*	3,90	5,99
Kontinuerligt FoU-skatteavdrag	4,59*	3,53	5,96	4,82*	3,69	6,31
Storleksklass 2020						
1–9 anställda	6,78*	1,70	27,12	15,46*	3,84	62,24
10–49 anställda	5,53*	1,38	22,18	8,41*	2,08	33,91
50–249 anställda	4,05*	0,98	16,72	5,09*	1,23	21,11
250 eller fler anställda	1			1		
Koncerntillhörighet						
Ej i koncern	1			1		
Varierande i koncern	2,94*	2,64	3,27	3,09*	2,77	3,45
Stadigvarande i koncern	1,18*	1,07	1,29	1,34*	1,22	1,48
Omsättningsutveckling						
Negativ omsättningsutveckling	1			1		
Positiv omsättningsutveckling	10,86*	9,37	12,60	11,02*	9,50	12,79

* Oddsquoten är signifikant skild från 1 på 95 procent signifikansnivå.

Sammanfattningsvis är FoU-verksamheten som bedrivs i Sverige i stor utsträckning koncentrerad till stora bolag som står för mer än fyra femtedelar av FoU-utgifterna. I jämförelse kan mikroföretagens bidrag förefalla marginell då deras FoU-verksamhet endast utgjorde omkring 2 procent av de totala utgifterna under 2023. Statistiken visar dock att de fyller en egen roll i FoU-systemet som fristående företag som säljer specialiserad forskning som en tjänst till varuproducerande företag och industri eller som dotterbolag till utländska aktörer som väljer att förlägga sin forskningsverksamhet i Sverige. Den snabba sysselsättningstillväxten som gruppen uppvisar indikerar även att forskningen kan leda till nya idéer och innovationer som skapar möjligheter för företagen att växa.